

Vysvětlíme, komu náleží rodičovský příspěvek, za jakých podmínek a v jaké výši. Popíšeme, jak probíhá řízení o rodičovském příspěvku a jak se bránit, pokud nesouhlasíte s vyřízením žádosti.

Letáky ombudsmana najdete na www.ochrance.cz v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Komu náleží rodičovský příspěvek?

Rodiči, který

- **osobně celodenně a řádně pečuje**
- **o dítě do 4 let věku**, které je **nejmladší** v rodině,
- pokud on a dítě mají **trvalý pobyt a bydliště** na území České republiky.

Pokud má rodina **právní vztah i k jinému členskému státu Evropské unie** (například jeden z rodičů pracuje v jiné zemi), uplatní se **evropské předpisy**. Informujte se na úřadu práce.

Nejste biologickým rodičem dítěte, o něž pečujete?

Zákon za **rodiče** považuje také

- toho, **komu soud dítě svěřil do péče** nahrazující péči rodičů (tedy například osvojitele, poručníka, zájemce o pěstounskou péči, dlouhodobého pěstouna, prarodiče a další osoby), včetně dočasného svěření předběžným opatřením soudu,
- **manžela** nebo **registrovaného partnera rodiče dítěte** (včetně prvního bodu) a
- **vdovu (vdovce) po rodiči** dítěte (včetně prvního bodu).

Nárok na rodičovský příspěvek však **nemá pěstoun**, jemuž soud dítě svěřil do pěstounské péče **na přechodnou dobu**.

Jak se rodičovský příspěvek vyplácí a jak dlouho ho lze pobírat?

Rodičovský příspěvek se vyplácí **měsíčně, v měsíci následujícím** po měsíci, za který náležel.

Lze ho pobírat **do 4 let věku dítěte**, nejdéle však **do vyplacení celkové částky 300 000 Kč** u jednoho dítěte a **450 000 Kč** u dvojčat a vícčetat.

Nárok na rodičovský příspěvek **zaniká narozením/převzetím do péče dalšího (mladšího) dítěte**, přestože na starší dítě nebyla vyčerpána celková částka rodičovského příspěvku.

Dostanete rodičovský příspěvek, i když jste o dítě pečovali jen část měsíce?

Ano, nárok na rodičovský příspěvek máte za měsíc, v němž

- se dítě **narodilo**, pokud zároveň nepobíráte peněžitou pomoc v mateřství,
- Vám skončila **peněžitá pomoc v mateřství**, nebo **nemocenské** v souvislosti s porodem,
- jste dítě **převzali do péče nahrazující péči rodičů** na základě rozhodnutí soudu,
- **dítě dosáhlo věku 4 let**,
- **dítě nebo rodič zemřeli** nebo
- **jste převzali vlastní dítě** ze soudem nařízené péče jiné osoby, z péče ústavu nebo z nemocnice, ve které dítě bylo déle než 3 kalendářní měsíce.

Pokud má rodič v kalendářním měsíci souběžně **nárok na peněžitou pomoc v mateřství** nebo **nemocenské** v souvislosti s porodem a na rodičovský příspěvek, dostane jen tu **část rodičovského příspěvku**, která převyší uvedené dávky.

Musíte o dítě celodenně pečovat osobně?

Rodičovský příspěvek Vám náleží, i když

- **o dítě pečuje jiná zletilá osoba** (například prarodič) v době, kdy jste v zaměstnání nebo ve škole,
- **dítě starší 2 let** chodí do **jeslí nebo mateřské školy**, či obdobného zařízení pro děti,
- **dítě mladší 2 let**
 - navštěvuje jesle nebo mateřskou školu **maximálně 92 hodin měsíčně**,
 - **se zdravotním postižením** navštěvuje jesle nebo mateřskou školu **maximálně 6 hodin denně**,
 - navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo jesle nebo mateřskou školu pro děti se zdravotním postižením **maximálně 4 hodiny denně**,
 - navštěvuje jesle nebo mateřskou školu **maximálně 4 hodiny denně, pokud jste (oba rodiče nebo osamělý rodič) závislí na péči jiné osoby ve stupni III nebo IV** (bližší informace najdete v letáku [Příspěvek na péči](#)).

Co když je rodič nebo dítě v nemocnici?

Rodičovský příspěvek náleží po dobu **prvních 3 měsíců**, kdy je rodič nebo dítě v nemocnici.

Od čtvrtého měsíce pouze tehdy, pokud je **v nemocnici dítě a rodič o ně skutečně pečuje**, jinak rodičovský příspěvek nenáleží.

Co znamená trvalý pobyt a bydliště na území České republiky?

Trvalým pobytem je pobyt hlášený podle zákona o evidenci obyvatel nebo trvalý pobyt cizince.

Rodičovský příspěvek lze přiznat i cizinci, který je hlášen na území České republiky k pobytu déle než 365 dní, nebo cizinci, jemuž byla udělena doplňková ochrana. Informujte se na úřadu práce.

Ministerstvo práce a sociálních věcí může na žádost rodiče v odůvodněných případech podmínku trvalého pobytu **prominout**.

Bydlištěm se rozumí skutečné místo pobytu na území České republiky. Rodič proto musí úřadu práce sdělit, kde on a dítě fakticky bydlí. Bydliště lze prokázat také například výkonem výdělečné činnosti, plněním školní docházky nebo studiem na území České republiky.

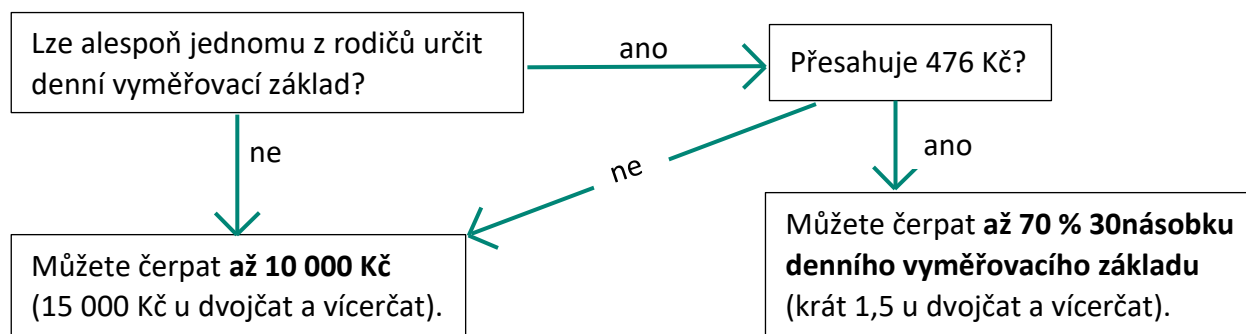

Jaká je měsíční výše rodičovského příspěvku?

Měsíční výši rodičovského příspěvku **určí rodič**. Tím rozhodne **o rychlosti čerpání celkové částky** 300 000 Kč (450 000 Kč na dvojčata a víceročata).

Možnost volby závisí na předcházejících příjmech rodičů – zda ke dni narození dítěte lze alespoň jednomu z rodičů určit tzv. **denní vyměřovací základ (DVZ)** pro výpočet peněžité pomoci v mateřství (nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte), a na jeho výši. Výpočet DVZ provede okresní správa sociálního zabezpečení. Úřad práce pak vychází z DVZ, který doložíte k žádosti. Pokud jsou doloženy DVZ obou rodičů, použije úřad práce ten, který je vyšší.

Měsíční výši rodičovského příspěvku **můžete zvolit** podle těchto pravidel:

Příklad: Paní Vomáčková má dvojčata. Rodičovský příspěvek chce čerpat v maximální výši. Okresní správa sociálního zabezpečení jí vypočítala denní vyměřovací základ (DVZ) ve výši 733 Kč. 30násobek DVZ je tedy 21 990 Kč, 70 % z něj je 15 393 Kč. Protože pečuje o dvojčata, vynásobí tuto částku 1,5 a vyjde jí 23 089 Kč (po zaokrouhlení na celé koruny nahoru).

O změnu výše rodičovského příspěvku můžete písemně požádat **jednou za 3 měsíce**.

Volbu nelze provést zpětně. Pokud jste měsíční výši zvolili po poradě na úřadu práce, dbejte na to, aby úředníci sepsali protokol o jednání a zaznamenali do něj vše podstatné, o čem jste mluvili. Například právě výši sdělené maximální částky, případně jiné částky navržené například podle doby, po kterou chcete rodičovský příspěvek pobírat.

Jak probíhá řízení o rodičovském příspěvku?

Žádost se podává **na formuláři** u **úřadu práce**, v jehož obvodu máte **trvalý pobyt**. Lze ji podat osobně nebo elektronicky.

Na webu Ministerstva práce a sociálních věcí najdete [on-line for mulář](#).

K podání žádosti potřebujete:

- rodný list dítěte a svůj doklad totožnosti,
- potvrzení o době pobírání peněžitě pomoci v mateřství nebo nemocenského a
- potvrzení o výši denního vyměřovacího základu.

Potvrzení vydává okresní správa sociálního zabezpečení. Většinou je nepotřebuje ten, kdo pobíral peněžitou pomoc v mateřství a chce využít svůj denní vyměřovací základ.

Úřad práce **oznámením** dávku **přizná**.

U úřadu práce můžete podat **námítky** **do 30 dnů od výplaty** dávky.

Úřad práce **do 30 dnů** vydá **rozhodnutí o dávce**.

Úřad práce **rozhodnutím** žádost **zamítne**.

Do 15 dnů od doručení můžete podat **odvolání**.

Podává se u úřadu práce. **Rozhodne o něm Ministerstvo práce a sociálních věcí**.

Rozhodnutí úřad práce vydá také tehdy, pokud rodičovský příspěvek **odnímá, zastavuje jeho výplatu**, vyměřuje **přeplatek** nebo **zamítá žádost o změnu výše** rodičovského příspěvku. Jinak vydává **oznámení**.

Co dělat, když nesouhlasíte s rozhodnutím o odvolání?

Máte tři možnosti, všechny „osvobozené“ od poplatků:

Podat **správní žalobu** ke krajskému soudu, a to **do dvou měsíců** od obdržení rozhodnutí o odvolání. Více v letáku [Soudní ochrana proti správním orgánům](#).

Podat podnět k zahájení přezkumného řízení ministrowi/ministryni práce a sociálních věcí. O zahájení přezkumného řízení lze rozhodnout nejpozději do jednoho roku od právní moci rozhodnutí (rozhodnutí je v právní moci, pokud se proti němu nedá odvolat).

Obrátit se na ombudsmana.

Pozor! Ombudsman na rozdíl od soudů nebo ministra nemůže zrušit rozhodnutí o odvolání. Více v letáku [Ombudsman](#).